

ליד

2

4

3

1

תיירות ← חופשות בחו"ל

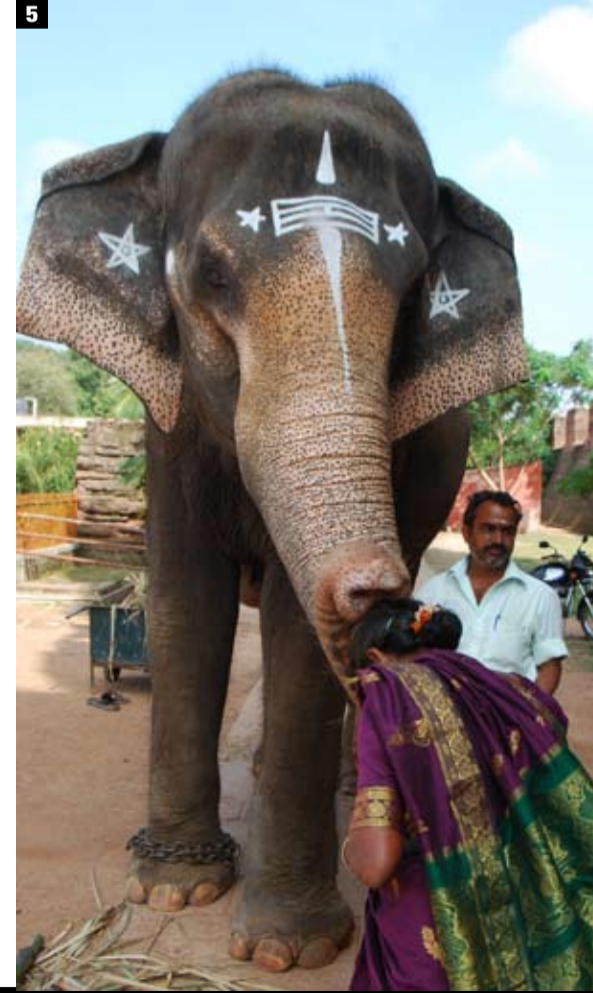
הי דרומה, להודו

מעט ישראלים יחסית מטיילים במדינת טמיל נאדו שבדרום הודו, אך שזה אחד היעדים הכי מתאימים לתיירות חורף בתת-היבשת. ודווקא כדאי להכיר: מקום מרתק ומיוחד במינו, אפילו בנוף הצבעוני של הודו ← **יותם יעקבסון**

המון גדול פקד את מקדש בריהדישווארה (Brihadishwara) בערבו של היום השני לפונגל (Pongal), חג הקציר ותחילת השנה הטמילית, שאותו חוגגים בדרום הודו ברוב הרד. הבאים בשערי המקדש זכו בכרכלה של פילת המקדש, שקצה חוטמה נגע ברכות נראים המאמינים שהגישו לו מטבע. בשולי הרחבה הענקית ניגנו ושרו כמה אמנים, וטור של מאות אנשים השתקף כדי לזכות במנת פונגל, אורז שזה עתה נקצר ובושל עם תבלינים וסוכר (המקנה לחג את שמו), שאחד האיראים החליט לתרום לרגל החגיגה. עמרנו בטנג אבור, אחת מערי הבריה הקדומות של טמיל נאדו, אחת המדינות בפרציה שהיא מדינת הודו. מול קודש הקודשים רבץ כתמיד פסלו העצום של הפר נאנדי, שהוא כלי הרכב של האל שיווא, פסל העשוי גוש אבן אחד ומתנשא לגובה של כמה מטרים טובים. לרגל החג עוטה הפסל, מפורסותיו ועד קצה קרניו, במחרוזות ענק עשיות קישואים, אגנס, תפוחים, תפוחים, כננות ושאר פירות וירקות. גם לפניו השתקף תור ארוך של

החלל העצום של הלב

טמיל נאדו היא אחת משתי המדינות הדרומיות ביותר בהודו. העונה הטובה ביותר לבקר בה מבחינת מזג האוויר היא ללא ספק בעיצומו של החורף הישראלי, הדמנות לברוח מימים קרירים ואפורים אל מקום שבו השמש זורחת והקוקוסים מבשילים. טיול בטמיל נאדו משלב נופים חקלאיים ציוריים של שדות אורז בוהקים בירוק ורחני, הרים פראיים וחופים והובים, מקדשים עצומים הומי אדם, עושר תרבותי ואמנותי אדיר, אשראמים גדולים, שלל פירות אקוטיים, מטבח ייחודי, ולמי שרוצה, יש בו גם תנאים מפנקים מאוד. אחת האטרקציות בטמיל נאדו היא המקדשים, הנחשבים לגדולים בעולם. הם משתרעים על פני שטח עצום, ומכילים גורש לא יאמן של צלמים מפוצלי ראשים ומרובי ידיים. מתחמי המקדשים עשויים כקליפת של חומות ריבועיות הסוגרות זו על זו. באמצע כל אחת מצלעותיהם ניצב גופורם (Gopuram), שער גדול ומעליו מתנשא מגדל ענק בצורת קונוס. הגופוראמים מכוסים למלא גובהם בניבוי של דמויות מיתולוגיות מפוסלות וצבעות בצבעים עזים. אני, שכבר עשיתי כנרת דרך מטימת במבוך הפתלתל של המיתולוגיה ההינדואית, מאמץ את צווארי במנט ממושך אל על כדי לפגוש מכרים ותיקים. המקדש הגדול בצ'ידמברם (Chidambaram) מוקדש לאחד האלים המוכרים ביותר בהודו: שיווא במופעו

כנתראג'א (Nataraja), "מלך הרקדנים", הניצב באיזון מוחלט על רגל אחת בתוך מעגל של אש. הבא בשערי המקדש חולף דרך שורה של שערים מסוגננים, עד שהוא מגיע אל ההיכל המרכזי. למרבה הפלא, חרף היותו בעל גג זהב, מכנהו של קודש הקודשים קטן וסמוי למתבונן מבחוץ. הפתעה נוספת מזומנת למי שמחפש את צלם האל בתוכו - הוא איננו החלל הפנימי והכמוס ביותר, הן של המקדש והן של הלב, נתפס גם כמקום הפתוח והחופשי ביותר, שהוא ריק.

ההיכל הגדול שבתודעה

עוד מקום שכדאי לנסוע אליו בטמיל נאדו הוא העיירה הציורית מהבליפורם (Mahabalipuram). בשעת השקיעה כדאי להגיע למקדש החוף מהמאה השמינית, המוכר כאתר מורשת של אונסק"ו. גם תאורת הוריה יפה על תבליט האבן "סיגופו של ארג'ונה" (הנחשב הגדול מסוגו בהודו), שבו כמו מנקים מתוך הסלע פילי ענק מסותתים, להקות אלים וקופים, סגפנים במדיטציה ואפילו חתול הניצב בתנוחה יוגית, עסוק בחיקוי ספק ציני ספק הומוריסטי של סגפנים. יותר מכל אני אוהב את התבליט הנחבא באחד ממקדשי המערה החצובים כנגעה שמאחורי המגדל. שם רואים את האלה הלוחמת דורגא מחסלת את הדמון מהישה, המסתתר מפניה לשואא בגופו של תאו. משהו בגורש היצירה הו, המתארת את הלחימה רגע לפני ההכרעה הסופית, באיזון המופלא שבה, המופר לפתע

זהו אוסף של יישובים שונים המתמחים בעיסוקים שונים: טכנולוגיה, הקלאות, עבודות יד, חינוך ועוד. היישובים הקטנים מחוברים יחד לקהילה אחת. את הרעיון להקמת אורוביל הגתה מירה אלפאסה (אכן, ממוצא יהודי), המכונה ה"אם", תלמידתו של שרי אורובינדרו. כוונתה הייתה ליצור "מקום כלשהו על פני כדור הארץ ששום אומה לא תוכל לטעון לבעלות בלעדית עליו, שבו כל בני האדם שכוונתם טובה ושאיפתם אמיתית יוכלו לחיות בחופשיות, כאזרחי העולם".

לפי החזון הזה נערך בפברואר 1968 טקס ההקמה של אורוביל, בחסות אונסק"ו, ממשלת הודו וארגונים אחרים בעולם. נציגים מ-124 מדינות נשאו בידיהם תלויות עפר מארצותיהם והניחו אותן במרכז העיר. ארכיטקטים תכננו ועיצבו עיר עתידית ל-50 אלף תושבים, שבמרכזה מקדש (מבנה מרשים מאוד, שאוטובוסים של צליינים הודיים מגיעים אליו. בנייתו עדיין לא הושלמה). העיר מחולקת לארבעה אזורים: מגורים, תעשייה, אזור בינלאומי ואזור תרבות. מסביב להם חגורה ירוקה של יערות משוקמים ומשקים חקלאיים.

יש טיולים מאורגנים שכוללים גם את אורוביל במסלולם, אבל ניתן לבקר בה גם עצמאית. יש כמה גסטאהוסים באורוביל (אחד מהם שייך לישראל), בטוח מחירים שביין 150 ל-4,100 רופי (בין 15 ל-400 שקל ללילה), אבל בעונה ערלול להיות קשה למצוא מקום. מומלץ ליצור קשר דרך האתר (www.auroville.org). בגלל הפיזור הגיאוגרפי, מומלץ לשכור אופנוע או אופניים. יש כמה מסעדות טובות במקום, בתי קפה ואפילו קונדיטוריות מצוינות.

הנוף כשיקוף הנפש

קודאיקנל (Kodaikanal), עיירה קטנה וציורית במעלה הרי הגאטס, נוסדה על ידי הבריטים כעיירת נופש, כשלא יכלו עוד לשאת את החום הכבד של המישורים הגדולים. כאן, בגובה של למעלה מ-2,000 מטר, שוררת צינה נעימה גם בעיצומה של העונה הלוהטת, ולא אחת ערפילים מכסים את הפסגות המיוערות. בעיירה ובסביבתה שפע בתי הארחה מפנקים ומסלולי הליכה ואופניים במגוון דרגות קושי.

אני מתהלך בחורש לוט בערפל כשלצדי חברי המקומי סוגריב, המספר לי שכבר לפני כ-2,000 שנה הקבילו המשוררים הטמילים בין נופי ארצם למצבים רגשיים. ההתאהבות הנדירה התקיימה לידם תמיד בפסגות הרמות, היכן שפורח פרח הקורינג'י אחת ל-12 שנה (בפעם הבאה ייפרח ב-2018), אבל מיד לאחריה נוצר פירוד, שמסומל על ידי היסמין, הפורח במדרונות ובשיפולי ההרים. הלאה משם, בשירה כמו במישורים שנותרו מאחורי, נופי שדות האורו ורצועות החוף מסמלים פירוד גדול ומתמשך ההופך לגעגוע קשה מנשוא. אני מרגיש שאני יודע על מה הם מדברים. ●

g@globes.co.il

הקאילאש, הלוא הוא ההר של שיווא, נגלה האל לפניו ונעלם השד הסורר. שיווא מיהר לבקש ממינקשי לשוב לביתה, והבטיח שיגיע בעקבותיה וישיא אותה לאישה. במקדש, שנבנה במתכונתו הנוכחית רק במאה ה-17, יש שני היכלות מקודשים - לשיווא ולמינקשי. מדי ערב נערך טקס אשכבה ציורי שבו נושאים בליווי תופים, חצוצרות ומצילתיים את שיווא, המסומל בצמד סנדלי כסף, אל היכל האלה, ומאפשרים לווג האלוהי להתייחד בו עד עלות השחר. אז מוחזר האל ללשכה שבה הוא מחלה את פני המאמינים.

ביום שבו אני מבקר כאן פוקדים את המקדש מאות גברים לבושי שחורים ומגודלי וקן. "מי אתם?", אני שואל. הם עונים בלבביות מהולה בסקרנות, ומספרים שהם צליינים ממחוז אנדרה פרדש ועורכים מסע בן 40 יום אל מקדש אייפה שבקראלה. ככה זה בהודו, אני חושב לעצמי, כה מקובל כאן לקחת פסק זמן ולצאת לדרך ממושכת בעקבות האלים ואל גילוי העצמיות, אבל אין לי פנאי לשקוע בהרהורים, כי כעת תורי לענות על שאלותיהם.

ביתם של אזרחי העולם

צ'נאי (Chennai, לשעבר מדראס) היא כרך גדול והומה. יצור כלאיים הודי-אירופי, שראשיתו בכמה כפרי דייגים נידחים שהיו לתחנת סחר בריטית. התחנה התפתחה לכרך שהיום הוא העיר הרביעית בגודלה בתת-יבשת. יש אזורים, כדוגמת ג'ורג' טאון, שבהם ניכרת עד היום ההשפעה האירופית.

המגוון התרבותי של טמיל נאדו קיים גם בעיירת החוף פונדיצ'רי, שהייתה עד 1963 קולוניה צרפתית, ועדיין נשארו בה כמה סממנים צרפתיים (כמו למשל חגיגות יום הבסטיליה ב-14 ביולי). בפונדיצ'רי פועל גם אשארם מפורסם, זה של הפילוסוף, היוג'י ולוחם החופש שרי אורובינדרו. האשארם נוסד ב-1926, והוא מושתת על דרך רוחנית המשלבת יוגה עם מדע מודרני.

מהאשארם הזה נולד בשנות השישים היישוב אורוביל (Auroville, מילולית: עיר השחר), ששני שלישים מתושביו הם מערביים שעברו להתגורר במקום. למעשה

על ידי ראשית התבוסה והמתח הרב שבו היא טעונה, מפעים אותי בכל פעם מחדש.

העיר הסמוכה קנצ'פורם (Kanchipuram) נחשבת גם כיום לאחת משבע הערים הקדושות ביותר בהודו, והיא מפורסמת בתעשיית המשי והברוקד שלה. גם מי שאינו לובש סארי ימצא כאן מצעיפים ומפות ועד חולצות, וילונות וכיסויי כריות בשלל צבעים ודוגמאות. "אתה יודע מתי נחנך המקדש הזה?", שאל אותי כהן מקדש קאילסנתה (Kailasnatha) בעיניים נוצצות. "כמאה השמינית", אני עונה. "נכון", הוא אומר, "אבל ידעת שהתאריך נדחה?", ומיד פותח בספור: כשהמלך קבע תאריך לחנוך את היכלו, נגלה לו שיווא בחלום ופקד עליו לדחות את המועד כיוון שבאותו יום כבר עתיד להיחנך מקדש עבורו בממלכתו. המלך תמה עד מאד לשמע הדבר, שכן לא ידע על אף מקדש נוסף שנבנה בשטחו. בתום בירורים ארוכים הסתבר שכהן עני, מחסידיו של שיווא, ניסה במשך שנים רבות לגייס כסף להקמת מקדש לאלוהיו, ומשכשל במשימתו החליט להקים מקדש שלם, שלב אחר שלב, בדמיונו. את המקדש, שעל הקמתו עמל משך כמה שנות מדיטציה, עמד לחנוך באותו יום שבו החליט המלך לחנוך את היכלו החומרי.

הנסיכה הכי יפה

המקדש המפורסם ביותר במקדשי טמיל נאדו הוא ללא ספק מקדש מינקשי (Minakshi) בעיר מדוראי (Madurai). הנסיכה מינקשי ("בעלת עיני הרג") נולדה עם פגם קטן - פטמה שלישית. משבגרה הנערה הלך ותפח השד השלישי הסורר, ומבוכת העיר גברה. הובטח כי ביום שבו תפגוש העלמה את חתנה המיועד, ייעלם לו הציץ מעצמו. כשערכה הנסיכה מסע אל הרי ההימלאיה בואך

